

Eörsi István

IRODALMI KÉRDÉSEK

Ha Villont fiatalon felakasztják,
néhány pasassal kevesebbet öl meg,
és néhány verssel kevesebbet ír.
A Nagytestamentumért pár tünékeny élet
nagy ár?

*

Milyen mértékű zsenialitás
igazol ilyen amorális kérdést?

*

Mért törte el pálcáját Prospero?
Abbahagyandó az, mi abbahagyható?

*

Folytatandó, mi nem folytatható már?
Költői kérdés, makacsul magyar.
Ezen rágódott Vitéz is, miközben
köpdöste tüdejét.

*

„A Szép igaz s az Igaz szép» – sohse
áhítsatok mást, nincs főbb bölcsesség.”
Nem volna túl magától értetődő
a boldogság, ha így lenne valóban?

*

„Késhet a tavasz, ha már itt a tél?”
E kérdés fülemben zenél,
és „Yes!” – felelem fuldokolva.

*

(Heine ötlete nyomán)

Weimarban volt sírásra ok
a súlyos gyászú évben.
Zokogott a nép: „Ha Goethe halott,
úgy Eckermann miért nem?”

*

Segesvárt túlélhette volna,
talán Haynaut s a walesi bárdok
megbölcsülését is – de a
kiegyezést?

*

„Pótolnak-e életet élet-morzsák?”
Ki óhajtja kommentálni e kérdést
ebben az országban, ahol
a legkülönbek sohse éltek?
Van hozzászólás, válaszféleség?

*

Ércaltapait a tipró diadalnak
nem tisztelte ő, sem az önkény
pokoli malmát a vér-
és szarzivatarban, mégis azt kívánta
tőlünk: az egész világot szeressük.
Az egészszet? Egy ilyen okos ember?

*

„Minek is kell fegyvert veretni
belőled, arany öntudat?”
Mert másképp legyőz, mit szeretni
nem lehet és nem is szabad?
Vagyis hát gonosznak kell lenni,
hogy túlélj azt, mi gonoszabb?
Ily kérdésre ki tud felelni?
Csak egy téli tehervonat?

*

Franco tábornok csőcseléke Lorcát
csak tévedésből ölte meg?
Ilyen finom volt az empátiája?
Megcselekedte, mit érdeke diktált,
bár azt sem tudta, mi az érdeke?

*

Sárral kevert vérrel fülén,
hason fekve s egy csizmára meredve
Radnóti tűnődött: „Mi várható
a halálom előtti nap után?”

*

Szívből csodáltam s megvetettem,
felnéztem rá, lenéztem őt,
és fogcsikorgatva szerettem.
Csupa bűbáj és szabadságharc.
Csupa-csupa „Nem volt elég”.
Mért nem restellte legalább,
hogy eszköze a szolgaság?

*

Milyen szertartás szerint és kinek
imádkozik most saját óhajára
neki rendelt pravoszláv sírgödörben
Danilo Kiš ateista zsidó?

*

Felfigyeltél a dialektikára?
Hogy miközben a líra ősi, érett,
mondhatni: túlérrett, mi több: rohadt
termését, a Szépséget kiokádtad,
mintegy mellest, akaratlanul
felfedeztél egy napsütötte sávot?

*

Petrinek még pora is keserűbb,
mint az enyém lesz?